

N:o 45.

Ank. till Riksd. kansli den 31 mars 1905, kl. 5 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om särskild lagstiftning
angående beslag.*

Lagutskottet har till förberedande behandling förehaft en inom Första Kammaren af herr *A. Hedborg* väckt motion, n:o 19, af följande lydelse:

»I åtskilliga lagar och förordningar stadgas, att föremål, som stå i ett visst förhållande till ett brott eller en förbjuden handling, äro underkastade beslag.

Exempel på sådana föremål äro: falska mynt, falskstämplade träd, eldfarliga oljor, spritvaror m. m.

Effekten af beslaget är, att ägaren fränhändes dispositionen af föremålet.

Att det härvidlag kan blifva fråga om betydliga ekonomiska intressen, känner ju litet hvar. Timmerbeslag kunna ofta röra sig om mycket stora värden.

Är beslaget olagligt, bör naturligtvis ägaren återbekomma det beslagtagna så fort som möjligt.

Af betydelse är, att ifrågavarande liksom hvarje annat ingrepp i medborgarens rättigheter sker enligt på förhand gifna noggranna bestämmelser, och då det icke i vår lag gifves några tillfredsställande bestämmelser huru vid beslag skall tillgå eller, åtminstone i en del fall, huru med det beslagtagna skall förfaras, anser jag, att en lagstiftning rörande beslag i allmänhet borde äga rum.

I en sådan lagstiftning skulle till exempel kunna lämnas uttryckliga bestämmelser om att protokoll vid beslagets verkställande skulle föras, upptagande noggrann beskrifning på det beslagtagna m. m., att beslaget skulle ske i minst två ojäfvige vittnens närvaro, att det beslagtagna skulle förses med särskildt märke, att åtal skulle ske inom viss tid angående beslagsåtgärden eller, där vederbörande icke kunde anträffas, att domstol efter ansökan hade att pröfva beslagets laglighet och, där det befundes lagligt, förklara det beslagtagna förbrutet.

Med anledning af den anmärkta bristen i vår lagstiftning, får jag värdsammast hemställa, att Riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till särskild lagstiftning angående beslag.»

Såvidt af de i motionen använda ordalag framgår, åsyftar densamma åstadkommande af en särskild lagstiftning angående beslag i allmänhet, innehållande regler icke endast beträffande själfva förfarandet vid beslag, utan angående samtliga därmed förenade rättsförhållanden. Med afseende härå anser utskottet sig emellertid böra till en början framhålla, hurusom beslag endast är ett af de processuella tvångsmedel, som i den gällande rätten finnas stadgade. Andra sådana äro t. ex. häktning, hus- och kroppsrannsakan. Utskottet håller i följd häraf före, att en generell lagstiftning angående beslag icke lämpligen bör ifrågakomma utom i sammanhang med reglering af alla de frågor, som sålunda med hvarandra äga inre samband. Vid 1886 års riksdag förhades till behandling på grund af en Kungl. Maj:ts proposition ett förslag till lag angående vissa delar af rättegången i brottmål, hvilket lagförslag, som innehöll särskilda bestämmelser om en förberedande undersökning i brottmål, tillika behandlade frågorna om åtals- och målsäganderätt samt i ett särskildt kap. de straffprocessuella tvångsmedlen, häktning, reseförbud och kvarstad äfvensom ämbetsmans skiljande från utöfning af ämbete i visst fall. Berörda lagförslag — hvilket icke blef af Riksdagen antaget — synes utskottet anvisa den väg, på hvilken den af motionären ifrågasatta lagstiftningen, åtminstone såvidt därmed åsyftas en allmän reglering genom lag af beslagsrätten och hvad därmed äger samband, riktigast och lämpligast bör åstadkommas.

Onekligen föreligga dock icke samma principiella betänkligheter mot att för de särskilda fall, då i gällande lagar och författningar en beslagsrätt finnes stadgad, utan att tillfyllestgörande föreskrifter lämnats om huru

vid beslag skall förfaras, vissa allmänna regler i sistberörda hänseende meddelades. Saknaden af stadganden angående förfaringssättet vid beslag synes det vara, som motionären särskildt ansett utgöra en brist i vår lagstiftning. Och att en sådan brist förefinnes, vill utskottet villigt medgifva. Motionens syfte är sålunda i utskottets tanke värdt allt erkännande. Men utskottet anser det vara omöjligt att för de många olikartade fall, i hvilka beslag kan ifrågakomma, åstadkomma sådana allmängiltiga bestämmelser, åtminstone för så vidt de skulle vara af ett mera fullständigt innehåll och sålunda blifva af någon verklig praktisk betydelse. Syftet med ett beslag är ej alltid detsamma, och de föremål, med afseende å hvilka beslag kan komma ifråga, äro såsom antydts af mycket växlande och olikartad beskaffenhet. Enstaka bestämmelser om förfaringssättet vid beslag finnas för öfrigt redan. I 40 § af förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887 stadgas således, att beslag, hvarom i förordningen förmäles, skall göras i två vittnens närvaro, och i 42 § af samma förordning föreskrifves, att redskap, som tages i beslag, skall, till förekommande af dess utbyte mot annan, af beslagaren utmärkas med särskild stämpel, då ej redskapen fräntages ägaren, i hvilket fall den skall sättas i allmänt förvar. Till den del liknande bestämmelser icke finnas med afseende å andra fall af beslag torde hittills i allmänhet därvid hafva analogivis tillämpats de föreskrifter, som innehållas i utsökningslagen särskildt beträffande kvarstad. Och afsevärda svårigheter torde i praktiken icke hafva yppat sig i följd af saknaden af sådana allmänna föreskrifter, om hvilkas åvägabringande motionären nu gjort hemställan.

Endast med afseende å ett — visserligen praktiskt viktigt och ofta förekommande — fall af beslag, nämligen beslag af obehörigen afverkad timmer, lärer det med fog kunna sägas, att svårigheter uppstått och kunna uppkomma i följd af den anmärkta bristen i gällande lagstiftning. Motionären, hvilken i en annan vid innevarande riksdag väckt framställning, särskildt med afseende å beslagsrättens samband med åtalsrätten, berört ett visst fall, i hvilket rätt att taga virke i beslag finnes stadgad, torde äfven vid afgifvande af nu förevarande motion företrädesvis hafva tänkt på timmerbeslag. De olägenheter, som härutinnan kunna uppstå därigenom att skogstjänstemännen, som i allmänhet äro de, hvilka utöfva ifrågavarande beslagsrätt, till äfventyrs, i brist på gällande stadganden, tillämpa olika och godtyckliga förfaringssätt med afseende å beslag, kunna i utskottets tanke lämpligen och bäst undanröjas därigenom att veder-

börande öfverordnade myndighet i form af en instruktion eller eljest meddelar härutinnan erforderliga föreskrifter.

På grund af det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föränleda.

Stockholm den 31 mars 1905.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Herr *Redelius* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.